

**Erasmi a Chokier Tractatus absolutissimus de
iurisdictione ordinarii in exemptos, deque illorum
exemptione ab ordinaria iurisdictione**

Mvltis Pontificvm Decretis, Et SS. Congregationis ... Cardinalium
Declarationibus illustratus ; omnibus in iudicio Civili & foro Ecclesiastico
versantibus perquam utilis ac necessarius ; in duos tomos ab ipso Auctore
distinctus

Chokier, Érasme de
Coloniae Agrippinae, 1684

8. Remissio exempti ad suum Judicem, cujus fiat expensis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61886](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61886)

scopo, ut proinde argumentum illud Felini, Federici & sequacium de Clericis ad Exemptos à majoritate rationis non subsistat. *Abb. d. n. 11. & 12. Praesin loco à majori & minori v. d. quest. 5. num. 10. & seq.* Postremo opinionem hanc valde solerter refellit Panormitanus & adversantia argumenta elevat, suamque & rationibus & auctoritatibus stabilit & confirmat. *l. cap. significasti. n. 10. 11. 12.*

Conclusio quarta, opinio Abbatis certa est, in Exemptis Papae immediate subiectis quorum ipse sibi jurisdictionem reservavit auctoritatibus iam ibidem allegatis, quam supra quaestione quinta. *versus tertio jurisdictio in Exemptis est per principem num. 12.*

22 At vero in Exemptis ab ordinario, qui tamen subiecti alicui alteri Praelato superiori, dicendum est, eos posse jurisd. et onem sui ordinari prorogare, tum quod hoc pacto fiat reditio ad jus commune quod est favorabile. *Felin Repert. verb. Exemptus ab ordinario vers. secus & verb. Exemptus ab ordinario. vers. adde quod de alio Exempto fol. 53. verb. Clericus qui est subditus fol. 20. & in cap. P. & G. n. 13. de offic. deleg.*

23 Tum quod ejusmodi Exempti ab ordinario, & subiecti alteri cuidam Praelato superiori, non habeantur pro reservatis sanctae Sedi, de quibus praecipue tractamus hoc opere *v. supra d. quest. 5. numer. 9. 10. 11. 12. 13. & seq.* Tum quod longè interfit an Exempti immediate aut immediate subiecti sint sanctae Sedi. Tum quod Jason & Navarrus intelligendus sit de Exemptis ab ordinario, qui subiecti sunt cuidam Praelato superiori, quales posse jurisdictionem ordinarii prorogare concedimus, & hoc pacto antinomias & contrariantes auctoritates conciliari posse opinamur. Tum quod immediate exempti sunt, reservati S. Sedi, cum clausula irritante & aliis clausulis praegnantibus, cujusmodi non possunt tacite vel expresse prorogare. *dixi supra eod. lib. quest. 5. num. 12. 13. & seqq.*

QVÆSTIO VIII.

Remissio Exempti ad suum judicem cujus fiat expensis?

SVMMARIVM.

1. Patri, Abbati Episcopo, Domino competit nullis vendicatio.
2. Inde orta vendicatio seu repetitio exempti.
3. Leodii praxi id receptum.
4. Remissio fit expensis Exempti.
5. Ad expensas tenetur, qui a sum passim lat.
6. Clericus remittitur ad suum forum suo sumptu.
7. Restringendum in Exemptione non notoria.

2. Ordin.

- 8. Ordinarii jurisdictionis presumitur per totam Diocesim.
- 9. Secus si Exemptio foret notoria.
- 10. Energia clausula salvo quod iustitia

- administretur.
- 11. Laicus supplet negligentiam Ecclesiastici.
- 12. Eximens Exemptum, an incidat in editum

Quemadmodum patri jus competit vendicandi seu repetendi filium, Abbati Monachum, Episcopo Clericum, Domino subditum, colonum civem, eadem proportione & Analogia de qua suo loco meminimus supra qm. 45. n. 5. & quest. 1. n. 12. Orta est potestas repetendi Exemptum coram ordinario in jus vocatum, arg. glo. l. 1. §. si quis sua petii ff. de rei vendic. c. Abbatis 18. q. 2. Abb. conf. 88. n. 2. par. 1. Mynsing. c. su- per nobis nu. 2. de testibus c. dilectus ubi de appellat. ubi Abb. nu. 4. Bertrachin. tract. de Epi- scopo part. 3. quarti libri n. 1. & 2. glo. cap. si iudex de sent. excom. in 6. Abb. cap. licet n. 15. de Regularib. Id quod apud Leodientes in praxi receptum est, vocato enim Exem- pto in jus coram ordinario, solet Bedellus capituli cui Exemptus immediate subest, coram ordinario comparere, exemptumque vendicare sive repetere, ac eum velut in libertatem asserere, cujus autem expensis ejusmodi repetitio remissiove fieri debeat, an Exempti, an vero illius qui Exemptum coram ordinario competente in jus vocavit, paucis hic est inquirendum.

Concludendum, quod expensis Exempti qui remissionem postulat, *Aufser* repetit. 4
Clem. 1. quest. 2. n. 2. §. de officio ordinarij fol. 106.

Ratio est, Regulariter is tenetur expensas suppeditare qui actum fieri desiderat, quemadmodum Felinus & Peckius docuerunt varioque Exemptorum genere demon- strarunt. *Fel. cap. 1. n. 8. usque ad finem de libell. oblat. Petk. de iure sistendi cap. 37. num. 1. & seqq. Vincent. Carocius tract. de oblationibus part. 2. quest. 9.* Confirmatur, quia si Clericus postulet se remitti ad iudicem, id fieri debet illius expensis. *laré Boer. Decis. 303. per tot. Aufser. de potest. Saculari super Eccles. personis Reg. 3. num. 17. vers. Ad- de Menochium de arbitr. iudicium lib. 2. cent. 3. casu 228. num. 8. Bald. Alvarotius & DD. ca. 1. §. si iudex. de pace tenenda. Salsic. & Bald. leos. C. de appellat. capell. Tholos. quest. 10. & 274. ubi Aufser. Ergo argumento à proportione ad Clericos de quo supra diximus lib. 1. qu. 45. n. 5. idem statuendum venit in Exemptis.*

Restringenda tamen est ista conclusio in casu Exemptionis non notoriae, qua ex- emptus comparere tenetur ad declinandum iudicium ordinarii, de qua abunde supra locuti sumus, eod. lib. 1. cap. 6. n. 1. usque ad n. 10.

Cum enim ordinarii jurisdictionis fundata sit juris praelumptions in omnia loca & personas totius Diocesis. *cap. cum Episcopus de offic. ord. in 6. c. cum contingat de fo- ro compet. Gaill. lib. 2. obs. 62. n. 9. dixi h. l. c. 8. n. 2.* fit ut ejusmodi Exemptus adver- sus vocantem eum in jus comparere teneatur ad remissionem postulandam, qui cum propter praelumptam ignorantiam Exemptionis justam Exemptum evocandi seu litigandi causam habuerit, in expensis condemnari non debet, sed to- tius

cuius remissionis huius actus seu declinatorie obiectio Exempti expensis explicari debet. *arg. cap. finem de dolo & contum. ubi DD. l. eum quem ff. de iudicis.*

At vero secus, si Exemptio foret notoria notorietate, quam alibi descripsimus, d. *9. quast. 6. n. 23. 24. & seqq. eod. lib.* tum enim quia citans e iusfino di Exemptum scit aut scire debet *vide supra d. quast. 6. n. 24. & 31. cum seq.* eum non esse conveniendo coram ordinario, ratione temeritatis seu obiectae declinatorie condemnari debet, eum enim (inquit Ulpianus) quem temere adversario suo reddere oportebit. *sex. l. eum quem temere ff. de iudicis d. cap. finem ubi DD.*

10 Illud paucis videndum, num quid operetur vulgaris illa causula, quam ordinarius decreto suo remissorio adiacere solet, scilicet Remittimus salvo quod iustitia administraretur, certe superfluum eam non esse hinc animadvertimus, quod alter alterius iudicis negligentiam supplere debeat, nempe Laicus iudex negligentiam iudicis Ecclesiastici. *Aufserius de potest. Seculari super Ecclesiast. personis Reg. 4. n. 48. ordinarius negligentiam paria. n. curia seu Domini Fendi. Curius de Feudis pari. ultima n. 14. Menoch. de Revenend. possess. Remed. 3. quast. 52. n. 354. & 414. DD. cap. ceterum de iudicis, & consequenter per Analogiam quam alibi supra lib. 1. cap. 45. n. 5. induximus negligentiam Exemptorum. Aufserius in Repert. Clem. 1. 9. 10. n. 3. vers. unde in principali de officio ordinarii. In cuius confirmationem sunt quae in hac materia attulimus, cum accessus ad Papam est difficilis, ad quae compendii gratia lectorem remittimus. *vide infra lib. 4. cap. 50. 51. n. 4. & 9. 1. n. 8. & seq.**

12 Postremo paucis hic incidit inquirendum, num eximens Exemptum in ius coram ordinario vocatum incidat in edictum, ne quis eum qui in ius vocatus est vi eximat. Ego tali casu puto cum Offitio locum huic edicto non esse, ex quo persona quae in ius vocari non potuit, exempta est. *sex. l. 1. ff. Offitio ff. ne quis eum.* Cum enim uterque male faciebat & qui eximit, & qui Exemptum coram ordinario in ius vocat, detiore tamen loco est vocans Exemptum coram verito examine, qui petitoris partes sustinet. Eademque aequitas est in quovis qui aliud quam quod debuerat in ius vocabatur. *sex. l. nam cum iter que ubi glo. verb. qui alio ac ut explicatus scripsit Paulus, dicendum est, non videri vi eximi eum, cui sit ius ibi conveniri. d. l. nam cum ubi glo. verb. non conveniri adde Peck. de iure sistendi c. 33.*

QV AESTIO IX.

Exemptus an condemnandus in expensis ob non propositam Exceptionem sui Privilegii?

Libuit proponere hanc quaestionem articulatam, in qua tamen nolo hoc loco fufius inhaerere, ex quo velut appendix ejus Decisio descendat ex quaestione quam